

Arbeidshof te Gent

Afdeling Gent

eerste kamer

ARBEIDSONGEVAL,
BEROEPSZIEKTEN –
arbeidsongeval

A.R. nr. : 2010/AG/323

Rep. nr.

D. F. V. [redacted]

[redacted], met maatschappelijke zetel te [redacted]

appellante,

vertegenwoordigd door mr. VAN SCHANDEVIJL Carolien loco mr. BOUZOUMITA
Sammy, advocaat te 9051 SINT-DENIJS-WESTREM, Driekoningenstraat 3;

TEGEN:

S. J. [redacted] wonende te [redacted]

geïntimeerde,

vertegenwoordigd door mevrouw WYNANT Inge, gevolmachtigde.

* * *

Gelet op de stukken van het dossier, in het bijzonder op het voor eensluidend verklaard afschrift van het eindvonnis van 3 mei 2010 van de arbeidsrechtbank te Gent, eerste kamer (A.R. nr. 09/16/A), waarvan een betekening voorligt.

Gelet op het verzoekschrift tot hoger beroep, neergelegd ter griffie van het arbeidshof te Gent op 17 september 2010.

1. Voorwerp van de betwisting

J. S. was als arbeider tewerkgesteld bij de nv **M.** toen hij op 19 mei 2008 het slachtoffer werd van een arbeidsongeval.

De arbeidsongevallenverzekeraar **D. F. V.** is van oordeel dat het herval in tijdelijke volledige arbeidsongeschiktheid vanaf 5 augustus 2008 niet het gevolg is van dat arbeidsongeval.

J. S. gaat hiermee niet akkoord en steunt zich daarvoor op het deskundig advies van zijn behandelend geneesheer, dokter **F. P.**

2. De procedure in eerste aanleg

2.1. **J. S.** liet op 24 december 2008 overgaan tot dagvaarding van **D. F. V.** voor de arbeidsrechtbank te Gent.

De vordering strekte er toe, bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad,

- te horen zeggen voor recht aan J. S. verdere vergoedingen toe te kennen voor tijdelijke volledige arbeidsongeschiktheid vanaf 5 augustus 2008 als gevolg van het arbeidsongeval van 19 mei 2008;
- een geneesheer-deskundige te laten aanstellen teneinde te adviseren nopens de vraag of de periode van arbeidsongeschiktheid vanaf 5 augustus 2008 (nog) in verband staat met de gevolgen van het arbeidsongeval van 19 mei 2008 en tevens te adviseren nopens de periodes en graad van tijdelijke arbeidsongeschiktheid, consolidatiedatum en graad van blijvende arbeidsongeschiktheid.
- J. S. te vergoeden voor de gevolgen van het arbeidsongeval, zoals voorgeschreven door de Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 en tot de kosten van het geding.

2.2. Bij tussenvonnis van 6 april 2009 van de eerste kamer van de arbeidsrechtbank te Gent, werd de vordering toelaatbaar en ontvankelijk verklaard. Vooraleer ten gronde uitspraak te verlenen werd dokter M. A. als deskundige aangesteld met als opdracht:

- de letsels van J. S. vast te stellen die veroorzaakt werden door het arbeidsongeval van 19 mei 2008;
- advies te verlenen over de vraag of de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid vanaf 5 augustus 2008 geheel of gedeeltelijk te wijten is aan het arbeidsongeval;
- zo ja, de periodes en de graad van tijdelijke arbeidsongeschiktheid, de consolidatiedatum en de eventuele graad van blijvende arbeidsongeschiktheid te bepalen.

De **deskundige** adviseerde als volgt:

"...

- **de letsels op te sporen die veroorzaakt werden door het arbeidsongeval van 19.05.2008:**

De heer J. S. liep ten gevolge van het arbeidsongeval van 19.05.2008 volgende letsels op:

- *schaafwonde linkerarm, de rug en het linkeronderbeen*
- *inwendige bloedingstorting ter hoogte van de linkerkuif*
- *discushernia L5-S1 met radiculopathie S1 rechts*
- **advies te verlenen over de vraag of de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid vanaf 05.08.2008 geheel of gedeeltelijk te wijten is aan het arbeidsongeval:**
de tijdelijke arbeidsongeschiktheid vanaf 05.08.2008 is geheel te wijten aan het arbeidsongeval dd. 19.05.2008
- **zo ja, de periode en de graad van tijdelijke arbeidsongeschiktheid, de consolidatiedatum en de eventuele graad van blijvende arbeidsongeschiktheid te bepalen:**
 - *tijdelijke arbeidsongeschiktheid: 100% van 19.05.2008 tot en met 31.05.2008*
 - 100% van 10.06.2008 tot 20.06.2008*
 - 100% van 05.08.2008 tot en met 04.01.2009*

- *consolidatiedatum: 05.01.2009*
- *blijvende arbeidsongeschiktheid: 10% (tien procent)."*

Bij **eindvonnis** van 3 mei 2010 van de eerste kamer van de arbeidsrechtbank te Gent, werd de vordering in de volgende mate gegrond verklaard. Voor recht werd gezegd dat de gevolgen van het arbeidsongeval waarvan J. S. op 19 mei 2008 het slachtoffer werd, als volgt dienen geregeld te worden:

- J. S. was tijdelijk volledig arbeidsongeschikt:
 - van 19 mei 2008 tot en met 31 mei 2008;
 - van 10 juni 2008 tot en met 20 juni 2008;
 - van 5 augustus 2008 tot en met 4 januari 2009;
- de letsels zijn geconsolideerd op 5 januari 2009;
- de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid bedraagt TIEN procent (10%);
- dat het bedrag van het basisloon 29.819,67 euro bedraagt voor de tijdelijke arbeidsongeschiktheid en 34.151,09 euro voor de blijvende arbeidsongeschiktheid;

3. De procedure in hoger beroep

De F. V. (hierna ook appellante genoemd) tekende hoger beroep aan tegen het vonnis van de arbeidsrechtbank te Gent van 3 mei 2010. Zij vordert in haar verzoekschrift het hoger beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren, en het bestreden vonnis teniet te doen in de mate dat het ook de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid van 5 augustus 2008 tot en met 4 januari 2009 ten laste legde van de appellante, en, opnieuw wijzende, te zeggen voor recht dat de appellante niet dient in te staan voor de periode van tijdelijke volledige arbeidsongeschiktheid van J. S. van 5 augustus 2008 tot en met 4 januari 2009 en dat de gevolgen van het arbeidsongeval waarvan J. S. op 19 mei 2008 het slachtoffer was, bijgevolg als volgt dienen geregeld te worden:

- tijdelijke volledige arbeidsongeschiktheid van 19 mei 2008 tot en met 31 mei 2008 én van 10 juni 2008 tot en met 20 juni 2008;
- consolidatie van de letsels op 5 januari 2009;
- graad van blijvende arbeidsongeschiktheid van 10%;
- vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid te bepalen aan de hand van een basisloon van 29.819,67 euro; vergoedingen voor blijvende arbeidsongeschiktheid te bepalen aan de hand van een basisloon van 34.151,09 euro.

De appellante volhardt in deze vorderingen bij syntheseconclusie, neergelegd ter griffie op 10 februari 2011.

4. De grieven van het hoger beroep

4.1. De appellante is het oneens met het oordeel van de eerste rechter wat de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid van 5 augustus 2008 tot en met 4 januari 2009 betreft. J. S. werd op 4 augustus 2008 immers het slachtoffer van een ongeval

in zijn privé-leven. Dat heeft niets met het arbeidsongeval te maken. Vanaf 5 augustus 2008 houden zijn letsels geen verband meer met het arbeidsongeval van 19 mei 2008.

4.2. De geïntimeerde acht de voormelde grieven ongegrond. Hij argumenteert dat zijn rugklachten wel hun oorzaak vinden in het arbeidsongeval van 19 mei 2008. Hij acht zich daarin gesteund door het verslag van de gerechtsdeskundige en zelfs van de raadsgeneesheer van de appellante. Hij heeft op 4 augustus 2008 wel een werkbak in de wagen gezet, maar de tijdelijke arbeidsongeschiktheid vindt haar oorzaak in de door het arbeidsongeval van 19 mei 2008 opgelopen discushernia.

5. Bespreking

5.1. De ontvankelijkheid van het hoger beroep.

Het hoger beroep werd tijdig en op regelmatige wijze ingesteld. Het is ontvankelijk.

5.2. De gegrondheid van het hoger beroep

5.2.1. J. S. werd op 19 mei 2008 het slachtoffer van een arbeidsongeval. Hij liep daarbij rugletsels op, inzonderheid een discushernia. Hij was tijdelijk arbeidsongeschikt tot 1 juni 2008. Hij ging terug aan het werk, maar herviel op 10 juni 2008. Dit herviel en de arbeidsongeschiktheid vanaf 10 juni 2008 tot 20 juni 2008 werden door de appellante erkend.

Op 4 augustus 2008 plaatste hij thuis een werkbak in zijn auto. Hij ondervond daarbij pijn in de lage rug. De F. V. meent dat de klachten en arbeidsongeschiktheid die daarop volgden geen uitstaans meer hebben met het arbeidsongeval van 19 mei 2008. De raadsgeneesheer van J. S. stelt nochtans dat de rugklachten nooit helemaal verdwenen zijn, en dat zijn klachten van na 4 augustus 2008 wél gelinkt zijn aan het arbeidsongeval.

Ook de gerechtsdeskundige komt tot het besluit dat het om een verergering van de rugklachten gaat door de letsels (de discushernia) ten gevolge van het arbeidsongeval. De letsels na 4 augustus 2008 kunnen duidelijk in verband worden gebracht met het arbeidsongeval van 19 mei 2008.

Zelfs de raadsgeneesheer van de appellante stelde (blz. 5 van zijn verslag gehecht aan het preliminair verslag van de gerechtsdeskundige) dat *"het herviel van 5 augustus 2008 moeilijk zal kunnen betwist worden gezien de continuïteit van de klachten, de CT-vaststellingen kort na de feiten en het feit dat betrokkene blijvende rugklachten ondervond"*.

5.2.2. De appellante betwist de standpunten van de gerechtsdeskundige en van de eigen raadsgeneesheer op medisch vlak niet. Het betreft een louter juridische discussie, aldus de appellante: er is slechts sprake van een causaal verband indien het tweede ongeval veroorzaakt is *door de letsels* uit het eerder arbeidsongeval. Een voorbeeld kan zijn: een werknemer wordt blind door een arbeidsongeval. Later loopt hij thuis ergens tegen aan. Dan heeft die blindheid, het letsel dus, het tweede ongeval veroorzaakt. De appellante argumenteert dat enkel in die hypothese de causaliteit wordt aanvaard.

Maar aan deze vereiste is in casu niet voldaan, aldus de appellante: de rugklachten (letsels arbeidsongeval) hebben het tweede ongeval (het inladen van een werkbak) niet

veroorzaakt. Zij steunt zich daarvoor op een cassatiearrest van 26 maart 1990 (*R.W.* 1990-91, p. 52, concl. adv.gen. H. Lenaerts).

In zijn conclusie bij dat arrest stelt advocaat-generaal Lenaerts inderdaad dat “de keten van het oorzakelijk verband (...) onderbroken” wordt zo het letsel uit eerder arbeidsongeval enkel het letsel uit het tweede ongeval veroorzaakt. Het eerder letsel moet het tweede ongeval zelf veroorzaken opdat voldaan zou zijn aan de causaliteitsvereiste van de Arbeidsongevallenwet.

5.2.3. Het standpunt van de appellante kan echter niet worden aanvaard. Het is uiteraard correct dat de letsels uit het arbeidsongeval van 19 mei 2008 niet tot gevolg had J. S. op 4 augustus 2008 een werkbak in zijn wagen zou plaatsen. Toch staan de rugpijnen die hij daardoor opliep in oorzakelijk verband met het arbeidsongeval van 19 mei 2008. Dat blijkt uit de bevindingen van zijn eigen arts, van de gerechtsdeskundige en zelfs van de raadsgeneesheer van de F. V.

Op medisch vlak staat het causaal verband in elk geval vast; daarover is geen betwisting.

Minstens even belangrijk is dat er een continuïteit in de klachten is: het zijn bestaande rugklachten die zich terug manifesteerden. Het gaat niet om nieuwe letsels, maar om een exacerbatie. Dat staat duidelijk in het deskundigenverslag (blz. 7, en in antwoord op de bemerkingen van de raadsgeneesheer van de appellante, op blz. 9, punt 1). Ook de raadsgeneesheer van de appellante had het over een continuïteit van de klachten. De appellante betwist deze medische vaststelling uitdrukkelijk niet.

Niet alleen het causaal verband maar ook de exacerbatie of verergering staat aldus vast.

5.2.4. De verwijzing naar het cassatiearrest van 26 maart 1990 is derhalve niet pertinent. Dat arrest betreft een andere situatie, nl.: een man wordt eerst slachtoffer van een arbeidsongeval, en later, in zijn privé-leven, overkomt hem een tweede ongeval door een val met de fiets. Het arbeidsongeval had die val met de fiets uiteraard niet veroorzaakt. Alleen werd het ontstaan van het letsel door het eerdere arbeidsongeval “vergemakkelijkt”, aldus het Hof van Cassatie, dat in dat arrest verder overwoog dat “in de context van de zaak” de appelrechters de vereiste dat het tweede ongeval veroorzaakt moet zijn door de letsels van het arbeidsongeval niet hadden mogen uitsluiten.

Het ongeval dat J. S. overkwam is echter anders: het letsel bestond reeds, en flakkerde weer op naar aanleiding van de handeling die hij uitvoerde op 4 augustus 2008. In het geval dat tot het cassatiearrest van 26 maart 1990 heeft geleid, bestond het letsel door de val met de fiets nog niet; het werd enkel door het eerder arbeidsongeval “vergemakkelijkt”.

De situatie van J. S. sluit integendeel veel dichter aan bij de zaak die tot het cassatiearrest van 8 januari 1990 heeft geleid, het zgn. “pootjesbadenarrest” (*Arr.Cass.* 1989-90, 600; *R.W.* 1989-90 (verkort), 1323). In die zaak had een arbeidsongeval een beenbreuk tot gevolg. Later overkwam het slachtoffer een nieuw ongeval, dit maal doordat hij – in zijn privé-leven - aan het pootjebaden was, en zijn evenwicht verloor door een golf (blijkbaar niet door de eerste beenbreuk). Het letsel uit het eerdere arbeids-

ongeval had uiteraard niet tot gevolg dat de betrokkene zou gaan pootjebaden en dan zou omvallen door een golf. Toch oordeelde het Hof van Cassatie in die zaak dat er een oorzakelijk verband is, omdat het tweede letsel (veroorzaakt door het pootjebaden) te mede wijten was aan het eerste letsel (veroorzaakt door het arbeidsongeval). Dat is ook het geval zo "het tweede ongeval zich heeft voorgedaan in omstandigheden die verband hielden met het privé-leven", aldus nog het Hof van Cassatie. In die gedachtegang is er ook een in aanmerking te nemen causaal verband met het letsel dat J. S. op 4 augustus 2008 overkwam en het arbeidsongeval.

5.2.5. In casu betreft het zelfs geen nieuw ongeval, zoals in het pootjesbaden-arrest, maar een exacerbatie van een bestaand letsel dat eerder door het arbeidsongeval was veroorzaakt. Zeker in een dergelijke situatie vereist de wet niet dat het letsel, veroorzaakt door het eerder arbeidsongeval (de rugklachten), het tweede ongeval heeft veroorzaakt (het in de auto zetten van de werkbak) (vgl. J. Matthys, "De plotselinge gebeurtenis, het letsel en het causaliteitsvraagstuk in arbeidsongevallen", *Con.M. Belgisch tijdschrift voor lichamelijke schade en gerechtelijke geneeskunde*, 2011/1, p. 35).

De bepleite vereiste zou verstrekkende gevolgen hebben die niet gewild zijn in de Arbeidsongevallenwet. In de periode van tijdelijke arbeidsongeschiktheid evolueren de letsels. Zoals in het geval van J. S. kan de arbeidsongeschiktheid tijdelijk verdwijnen. Maar telkens de tijdelijke arbeidsongeschiktheid heropflakkerd of verergert n.a.v. een nieuwe plotselinge gebeurtenis, hoe banaal ook (zoals bijv. het openen van een deur), zou de schade zoals die van dan af bestaat, niet meer vergoed worden door de Arbeidsongevallenwet. Deze interpretatie strookt duidelijk niet met de wet, en zou overigens ook tot een onverantwoord onderscheid leiden tussen de situatie waar een exacerbatie zich spontaan manifesteert en die waar zij zich voordoet naar aanleiding van een zelfs banale handeling, een ongeval of bijv. een operatie (Arbh. Brussel, 17 maart 2008, *Soc.Kron.*, 2009, 6).

Anders dan geargumenteed door de appellante heeft het gegeven dat de exacerbatie mede veroorzaakt is door een handeling die vreemd is aan het arbeidsongeval dus geen belang.

5.2.6. Het arbeidshof merkt louter volledigheidshalve nog op dat de arbeidsongeschiktheid naar aanleiding van de handeling op 4 augustus 2008 zich vóór de consolidatiedatum situeert. J. S. had dus recht op de vergoeding voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid, overeenkomstig artikel 22 e.v. van de Arbeidsongevallenwet.

Hetzelfde had zelfs gegolden in geval van blijvende arbeidsongeschiktheid. Overeenkomstig artikel 25 van de Arbeidsongevallenwet heeft het slachtoffer recht op de vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid in geval de blijvende arbeidsongeschiktheid zodanig verergert dat het slachtoffer zijn beroep niet meer kan uitoefenen. Ook deze bepaling vereist niet dat de verergering veroorzaakt wordt *door de letsels* van het arbeidsongeval. Het volstaat dat de verergering zijn oorzaak vindt in het arbeidsongeval. Dus had J. S. de werkbak ingeladen toen hij zich reeds in het tijdvak van blijvende arbeidsongeschiktheid bevond, en waren zijn rugklachten daardoor zo verergerd dat hij niet meer kon werken, dan had hij toch aanspraak kunnen maken op de vergoedin-

gen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid. Dat de handeling die tot de verergering had geleid (het inladen van de werkbak) niet veroorzaakt was door het eerder letsel (de rugklachten) is ook in die hypothetische situatie dus een punt zonder belang. Dat geldt dan des te meer in geval van tijdelijke arbeidsongeschiktheid.

5.2.7. Het hoger beroep is ongegrond; het vonnis te bevestigen in al zijn beschikkingen.

OM DEZE REDENEN,

HET ARBEIDSHOF,

Rechtsprekend op tegenspraak,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken en inzonderheid op artikel 24 van deze wet,

Verwerpt alle andere, ruimere of strijdige conclusies.

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond.

Bevestigt het bestreden vonnis van de arbeidsrechtbank te Gent, eerste kamer (A.R. nr. 09/16/A) van 3 mei 2010, in al zijn beschikkingen.

Veroordeelt De F. [REDACTED] V. [REDACTED] overeenkomstig artikel 68 van de Arbeidsongevallenwet tot de kosten van het hoger beroep.

Begroot het bedrag van de te vereffenen kosten als volgt:

- aan de zijde van J. [REDACTED] S. [REDACTED] niet te begroten bij gebrek aan opgave;
- aan de zijde van De F. [REDACTED] V. [REDACTED]: niet te begroten bij gebrek aan opgave.

Aldus gewezen door de eerste kamer van het arbeidshof te Gent, zetelend te Gent, samengesteld uit Bruno Lietaert, raadsheer in het arbeidshof, Rik Van Quickenborne, raadsheer in sociale zaken, benoemd als werkgever, Christian Gheysens, raadsheer in sociale zaken, benoemd als werknemer-arbeider, en in openbare terechtzitting van zestien september tweeduizend en elf uitgesproken door raadsheer Bruno Lietaert, bijgestaan door Jo De Jonge, griffier.

w.g. J. De Jonge - C. Gheysens - R. Van Quickenborne - B. Lietaert.